

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276.

TOLLHEGYEN.

— július 28.

(Vázsonyi.) Vázsonyi Vilmos urnak a hazafiság terén való első szereplése — úgy emlékszünk — Debrecenben folyt le. Akkor kicsinyelte le a magyar földet. Eötvös Károly győzött, ezzel nem elégedett meg Vázsonyi, hanem kiadta a jelszót, kiáltván, hogy „le az agrár-betyárizmussal.” Agrár-betyárnak pedig nem Achim András urat vallotta, hanem a magyar földbirtokos osztályt. Nem kell neki tehát semmi, a mi magyar, sem történelem, sem föld. Ejnye, ejnye, mi kell hát Vázsonyi Vilmosnak? Folyton ijesztget, míg végre úgy megijedünk a kis merkantil-betyártól, hogy történelmi szobrainkat és képeinket egytől egyig máglyára vetjük, mi magunk pedig kivándorlunk Amerikába és ott mozzalmat indítunk a magyar zionizmus megalakítására. Jó lesz, édes?

(Eötvös ellenzék.) „Sebaj” — véli Wekerle miniszterelnök — ha Eötvös Károly ellenzékét is alakít . . . ellenem. Két ízben voltam már ezelőtt miniszterelnök, Eötvös akkor is ellenzék volt, de egyes, különben alárendeltebb kérdésekben, akkor is megegyeztünk . . . négy szemközt! Egy Wekerle. Eötvös azonban már is hozzálátott az új ellenzék megalakításához. Tagjai egyelőre Kristóffy Ernő, Ehrlich Gusztáv, Maniu,

Hodza, Zuriga és a nemzetközök. Gratulálunk hozzá . . . a nemzeti kormányhoz!

(Ábrázat kell hozzá) A bukott szabadelvűség kötötte béklyóba a nemzetet, az ő szerződésai és panamámi miatt van évtizedre elhalasztva az önálló vámterület, állandóvá téve a só, dohány, cukor-, osztályosorsjáték, fiumei raktár, erdő- és egyéb panamák sokasága, mégis a nemzeti kormányt bizgatják a letűnt korszak zsebelői, a mért nem tudta fél év alatt kizökkenteni az ország szekerét a harmincéves kátyuból. Ehhez kell a szabadelvűeknek és a haladóknak a magok vastagbőre és a nemzet birkatürelme.

Az első határkő.

— július 28.

A magyar parlament az első határkőhöz jutott. Az ex lex után a rendes költségvetés megszavazásával módot adott a kabinetnek, hogy a törvények sáncain belül kormánykodjék. És most azután megindul az alkotásoknak a munkája, abban a pillanatban, amikor maga az országgyűlés pihenni tér. Az alkotások terén három miniszter jár most elül, de belekapcsolódik ezek munkájába a többi kartárs is. A három miniszter: *Andrássy Gyula* gróf, *Kossuth Ferenc* és *Polónyi Géza*.

Andrássy gróf a megyei törvényeket vizsgálhatja és fur-farag rajtok

abból a végből, hogy biztosítékaikat az alkotmány megvédhetése szempontjából növelje. Ankét is készül ebben a dolgban, mert a belügyminiszter ezeknél a nemzet nemzeti életét biztosító alkotásoknál megakarja hallani minden illetékes tényezőnek a nézetét. Ha ez megessett, akkor összegezük az anyagot és megalkotják a messze jövőre kihatással mindazt, ami nemzeti voltunkat fejleszteni, erősíteni és biztosítani képes.

Kossuth Ferenc ugyanekkor az ipar és kereskedelem fejlesztésére veti magát teljes erővel. Azt mondják, hogy lázas munka folyik a minisztériumban és öszre sereg alkotással lép a parlament elé. *Kossuth* is a nemzeti élet feltételeinek öregbítését célozza azzal, hogy gazdaggá és így erőssé akarja tenni nemzetét. *Kossuth* Széchényi István politikáját követi. Nem néz sem jobbra, sem balra, hanem egyenesen a cél elé tekint. A kereskedelmi miniszter biztosítani akarja az országot minden megrázkódtatástól arra a pillanatra is, amikor majd évek múlva tényleg megtörténik az Auszriától való különválás. Aki a legnagyobb dolgot várja is *Kossuth* Ferencről, nem csalódik.

Polónyi Géza az öszre husz javaslattal lép az országgyűlés elé és célul tűzte ki a sajtótörvény revízióját is. Nagy kérdés, mert a sajtószabadság

Változatok.

IX.

Ne sejtse senki és ne tudja senki,
 Ha tiszta csókba összehor a szánk,
 Ha egy érzésbe szívünk összedobban,
 Ha egy édes gyönyör borul reánk!

Hisz ugyanis sejtje már a nyári éjjel
 És tudják már a hulló csillagok:
 Muzsám, szerelmem, álmod csak Te vagy, Te
 S Muzsád, szerelmed, álmod én vagyok!

X.

Hallom, hogy a szived hogy dobog.
 Hallom, hogy a véred hogy csobog.
 Látom, hogy a néma csendben
 Csak mi vagyunk, csak mi ketten
 Szerelmesek, ifjak, boldogok!

Ha a szived nem dobogna többé,
 Ha a véred nem csobogna többé
 Pajkos, édes, kicsi angyal:
 Szivettépő nagy bánattal
 Boldogtalan lennék tán örökké!

Oh de tudom előbb halok én meg.
 Előbb elfoly vérem, mint a véred.
 Előbb hül ki az én szívem, —
 De a mélybe, ahol pihen, —
 Egy sugár ez üdvöből tán letéved . . .

XI.

Itt alszol a szomszéd szobában, —
 Mig én a lázam dalba öntöm.

Szemed lehunyva, csukva, zárán, —
 Mig én a hajnalt felköszöntöm . . .

No hát légy üd-öz drága Hajnal,
 Kelj nap bíbor harsonása,
 Csókot, szerelmet hozz magaddal
 Nekem, ki jöttöd leste, várta!

De lopva lépj az ágy elébe,
 Hol ő alszik üdén, fehéren . . .
 A legszebb álmot lopd szemébe:
 Talán, hogy engem csókol éppen!
 (Érsemjén.) **Szunyogh Barna.**

Az erkölcsi törvény.

Irta: dr. **Bodnár Zsigmond**.*)

A történelem tanúsága szerint az emberiség egyszer egységben látja a szép, jó, igaz eszméjét, úgy, hogy a szép egyáltalán jó is, igaz is, mint a XV., XVII. században és 1780-tól 1815-ig; majd ismét az egység folytonos lazulásában. Mikor egységben kezdi látni, mindenütt jelentkezik a tekintély uralma: a mindenségben növekszik az isteni, az egyházban a papi, az államban a fejedelmi, a családban az atyai befolyás, emelkedik a nemesség és a hadsereg tisztelete; mindayáján lelkes patrioták, ohauvisták, imperialisták leszünk; elragadtatva olvassuk a nemzet dicsőséges multját, nagy-

*) A legnagyobb magyar filozófiai író híres elmélete olvasható a cikkben tömör vázlatban.

jainak hősi történetét; gyöngülnek a nemzeti és más széthúzó törekvések, gyarapoznak az erkölcsös, vallásos élet, hódolattal néznek a kath. vallásra, közeledik egymáshoz a jog és morál, hanyatlik a politikai élet; a drámai és elbeszélő költészetben kedvelik a hősi, lovagias, középkori, hazafias és érzékeny tárgyakat, bennök az egyén feláldozza magát a tekintély képviselőiért, a kiknek nem szabad becsstelen, vagy nevetségesszerepet adni; szerényebb, háziasabb, ájtatosabb lesz a nő, engedelmesebb a gyermek, szigorubb, erkölcsösebb a házi és iskolai nevelés; virágzik a vallásos és hazafias költészet és művészet, a művészek megveik vagy ignorálják az érzéki szép formát, többé kevésbé secessiósook, symbolisták, impressionisták stb. lesznek, vagyis az eszméit akarják kifejezni; a közgazdaság terén jelentkezik az agrarizmus, vele növekszik a gazda tekintélye, a földműves és a szegény ember védelme a család, a hamisítás, az uzsora ellen vagyis a patriarchalizmus; üldözik, fékezik, a börtön, erősödik az antisemitizmus s hanyatlik a merkantil gondolkodás. Ez az idealizmus kora.

Mikor pedig elérte délpontját az idealizmus, mint 1470, 1660, 1815 körül, mindjárt megkezdődik a három eszme egységének lazulása s mi az alkotó részek jogaiért kezdünk rajongani; tehát az egyházban a hívek, az államban a jobbágyok, a családban a nő és gyermekek érdekeiért, nagyobb szabadságáért, önállóságáért. E tünemények folyton növekszenek a hullám végéig, az

sehol sem oly nagy alkotmányjogi biztosíték, mint nálunk. Az igazságügy-miniszter óvatos kézzel nyúl majd hozzá és meghallgat minden illetékes véleményt, mielőtt a revízió kereteit megszabná.

Es amíg ezek dolgoznak, sikertükön épp olyan erővel közreműködik Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is, maga a minisztereink, Wekerle Sándor pedig most gyürkőzik arra a hatalmas birokra, amely köztünk és Ausztria között a gazdasági kérdésben kell, hogy lefolyjék. Szerdára a király elé járul Ischlbe és előterjesztést tesz a kiegyezés kérdésében. Mindenekelőtt azonban az általános politikai helyzetről számol be és jelenti, hogy az első határkőhöz jutottunk, mert a kormány most már rendes költségvetés keretén közremunkálhat az ország érdekében.

Politikai hírek.

— **Miniszterek a királynál.** Mint a „Budapesti Tudósító” értesül, Wekerle Sándor dr. miniszterelnökkel hétfőn vagy kedden Andrássy Gyula gróf belügyminiszter is Ischlbe utazik.

Mint hírlik, a parlamenti szünet október 10-éig fog tartani; ennek a következtében a delegációk ülészése előreláthatólag október végére marad.

Az iparkérdés.

— július 28.

Kétségtelen, hogy a társadalom széles rétegeinek kitartó és önzetlen iparpártolása a magyar ipar fejlődésének egyik igen erős fundamentuma leendő, ha ez az iparpártolás a társadalom részéről nem csupán futólagos, nem csupán a levegőben röpködő divatos jelszavak követése, hanem egy komoly, céltudatos törekvés. Hogy az irányban nincs okunk aggódnia, azt a nagy közönségnek a hazai ipar termékek iránti nem csökkenő érdeklődése bizonyítja. Tehát a társadalom

idealizmus erősebb jelentkezéséig. A vallásos életben népszerűtlen lesz a tekintélyi, az universalis vallás, népszerűbb a vizsgáldó; az erkölcs terén bányatlik a tekintélyi moral, mely az Istenben találja a jó princípiumát; a filozófiában eleinte lelkesedünk a spekulatív, később a tapasztalati, a pozitív bölcseletért, tetszetős lesz a materializmus, a sensualizmus; virágzik a természettudományi gondolkodás. Az országban követelésekkel lépnek föl a vidékek, a nemzetiségek, a gyarmatok, a gyöngébb kötelekkel összekapcsolt részek; a politikában, a jogban szétválasztjuk a törvényhozó, a bírói és a végrehajtó hatalmat; törvényeinkkel kedvezünk az egyéni szabadságnak, követeljük a vallás, a sajtó a szólás, a költészet stb. szabadságát; a büntető jog terén deterministák leszünk, gyöngítjük a beszámíthatóságot, kedvezünk a vádlottnak és az elítéltnak; hasznosság, szociális, gazdasági és északokból magyarázgatjuk a jogot, az erkölcsöt, a történelmet; a művészetben rajongunk az érzéki szép formáért; a társadalomban és családban a nő, anya veszi át a főszerepet, őket magasaltják a költők, sokan rajonganak a nő emancipálásáért, nyájas, udvarias lesz a férfi, szeretetlen a nő becsülete; tisztaság és csiluralkodik az áltözékben, fény, pompa és könyelem a lakásban, finomság és nyálakosság az étel és italban; korlátlan lesz az érzéki szerelem és csaknem egyedüli tárgya a drámai és elbeszélő költészetnek, melyben neves és aljas szerepet játszanak a fér-

a magyar ipar fellendítésének nagy munkájában kiveszi a maga részét.

Azonban a mi, ugyszólván még gyermek korát élő iparunk erősödésének elősegítésével a nagy közönség támogatásán kívül nagy feladat vár, az államra is. Így például egyik főfeladata a kormánynak az ipari szakoktatás fejlesztése, még pedig főleg abban az irányban, hogy megfelelő munkások s jó elmunkások képeztesse ki. Új ipariskolákat kell felállítani és azonkívül mindenek előtt a már meglévőket reformálni, vagyis amennyire csak lehet gyakorlati alapokra helyezni. Mert mit látunk, ha nézzük az ipariskolák statisztikáját? azt ugyanis, hogy azok a fiatal emberek, a kik az ipariskolából kijönnek meglepően ritka esetben maradnak meg a mellett, hogy továbbra is munkások, vagy elmunkások, vagy gyárvezetők legyenek, hanem beleesnek ők is abba a nyavalyába, mely nálunk általában olyannyira el van terjedve és inkább hivatalt szereznek maguknak, semhogy a maguk szakmája mellett maradnának és elméleti tudásokat párcsítva fizikai képzettségükkel gyárakban, műhelyekben érvényesítenék. Ezekből is láthatjuk, hogy ipariskolánk mai szervezetiükben nem felelnek meg hivatásuknak és csak azt a mainapság hazánkban oly óriási mérvű értelmi proletáriátust növelik. Ezek a fonák állapotokon kell elsősorban az államnak segíteni, mert a jól képzett munkásanyag első feltétele az ipar fellendülésének...

Az iparkérdés gyökeres, energikus megoldása el sem képzelhető másként, mint az állam erős támogatása által. E célra nem szabad sajnálni a milliokat, mert hisz az állam az ipar nagymértékbeni támogatása által semmit sem kockoztat. Az a támogatás az elyben részesíti az állam az ipart — rövid időn belül ugyis vissza térül adóban, sőt idővel az ezen támogatás segítségével fellendült ipar forgalma folytonosan újabb és újabb adó alanyokat teremt.

Azonban ennél a kérdésnél minden oldalú körültekintésre van szükség. Tekintettel kell lenni hazánkban eleddig szépen virágzó

jelek, az atyák, a társadalom oszlopai, a tekintély képviselői. Rajongunk a közművelődésért, terjesztjük a közoktatást, tömördek iskolát állítunk, buzgón tanítjuk a hasznos ismereteket, szemléltetővé tesszük a tanítást, gyöngéden bánunk az ifjúsággal, nem tudjuk nézni a síró asszonyt és gyermeket. Kisebbségben mérvben gyarapszik a szocialistikus gondolkodás, a szegény ember és gyermek védelme, a munkás biztosítása, az általános jótékonyosság, az altruizmus. Főleg az anyagira vetve magát az emberiség, morkantilis lesz gondolkodásunk, virágzik az ipar és kereskedelem, hatalmas a plutocratia, utóbb az államférfiak, a tekintélyes országgyűlési képviselők, bankok, részvénytársaságok igazgatói, jogtanácsosai, elnökei lesznek s dus fizetésért eladják politikai befolyásukat Szaporodnak az írók, művészek és jeles mesterek, emelkednek a gyönyörű paloták, muzeumok, iskolák stb. De másrészt bomlik a vallási, az erkölcsi, a családi élet. Az idealizmus felé haladva lázong az egyéni féltelenség, mely nem ismer korlátokat; zsarnoksággal, ravasz fufanggal, vesztegetéssel kijátsza a realizmus törvényeit, melyek az emberi természet jóságából indultak ki s kedveztek a szabadságnak; most pedig ravasz ügyvédek, képviselők, zsidók stb. a szegény, tudatlan nép kiszípolozására használják fel. Bomlik a politikai élet, kivált az idealistább fajoknál becsteleu módon történnek a választások, erőszakos kezd lenni a rendőrség és a közigazgatás. Szigorítják a törvényeket, melyek apróra szabályozzák a

kisiparra. Ha az állam támogatja a gyár- ipart, vegye védelmébe a kisipart is. Nehogy a gyár- ipar rohamos fejlődésével egyidejűleg a kisipar veszítse el lábait alól a talajt. Mert ezideig egyik főoka hazánkban az ipari pangásnak — a magyar ipar-termékek iránti közönyösségen kívül — az volt, hogy a kezdetleges gyár- iparunk a külföld gyártmányaival a versenyt fel nem tudván venni — szükségleteink fedezésénél mindinkább nagyobb arányokban szorította ki a kis ipart. Ennek aztán szomorú következménye a kis egzistenciák tömeges pusztulása lett. Ezeket a visszas állapotokat nem szabad tehát újra felidézni, nem szabad engedni, hogy a gyár- ipar tönkretegy, hogy a gyár- ipar még jobban elsüllyessze a kisipart. Nem szabad engedni, hogy a gép- kolosszusokkal dolgozó, hevesebb munkaerőt foglalkoztató, így olcsóbb produktumokkal előállító gyár- ipar annyi sok kisiparos kezéből kivegye a kenyert, a munkát. Nem így, nem lehet egészséges közgazdasági politikát csinálni, így nem gazdaságilag erőssé és függetlenné tenni hazánkat. Hanem igenis istápolnunk kell a kisipart és hatványozott mérvben fejleszteni a gyár- ipart azon a téren, hol kisiparunk nincs, vagy kezdetlegessége miatt a közszükségletet fedezni amugy sem tudja. Ott van például a textil ipar, azon a téren még sok fejleszteni való van. Ami fonó- szövő házi- iparunk van az oly elenyésző és az is oly termékeket produkál s székeiy szöttes, csángó vászon stb., hogy egy nagy arányú textil gyár- ipar mellett is megállhatnak. Azért tehát legelsősorban a textil- ipart kell felkarolnunk. Mert hiszen, ha a statisztikát tekintjük, mi a legtöbb pénzt külföldre a ruházati cikkekért adjuk. A vászonért, amelyet hordunk, a posztóra, a felső ruhákra, a kalapra adjuk a legtöbb pénzt külföldnek. Ez pedig, több mint hétszáz millió koronát tesz ki évenként, mely horribilis összegnek legalább is fele munkabér. Ezt az óriási munkabért juttatják textil iparunk fejletlensége miatt idegen munkásoknak, míg a mi munkásnépünk tízezerrel kénytelenek Amerikába kivándorolni.

közoktatást, az egészségügyet, a közigazgatást, a katonai, a pénz- a vallás-, a sajtó, a családi a házassági stb. ügyeket. A sok bomlott ember pervers módon élvezi a gyönyöröket, örökös szorakozásra, a játékok, a sport mindenféle fajtájára, versenyekre, furdózás, a nyaralás- és utazásra s főleg zedőre van szüksége, hogy némi nyugalmat szerezzen lelkének; tömördek a való és másféle pör, rohamosan nő a büntetettek száma, sok kiskoru van közöttük. Számosan megörülnek, s árhányan öngyilkosok lesznek, elterjed az idegesség, gyakoriak a zendülések, a lázadások; esetleg rémes forradalmak törnek ki, mikor erősebben jelentkezik az idealizmus egységesítő törekvés, mint 1649- és 1789-ben.*) Ez a haldokló realizmus végső csatája a győző realizmussal.

Az idealista kifejezést sokféleképp szokták használni a közéletben. Legtöbbször az ideálok, eszmények után törekvő embert értik afatta. Eszményei azonban épen ugyanannak az idealistának. Eszmény alatt értjük azt: az elöttünk lebesz jót, melyre az ember törekszik és 10-20-30 év múlva rendszeren el is éri vagy közelebb jut hozzá. Az erkölcsi törvény mutatja, hogy a haladás egy egy hullámának minden részében minő eszményeink lehetnek, mikért szoktunk rajongani, s mit tartunk szépnek, jónak és igaznak.

*) Mindezen jelenségeket tapasztaljuk éppen a mi időnkben. Szerk.

De azért bizunk a magyar ipar fényes jövőjében, mert alakulási késégkivül magukon viselik a fejlődés reménynyújtó bizonyítékait. És hogyha iparunkat csak odáig tudjuk fejleszteni, hogy szükségleteinket minden irányban kielégíti — Magyarország már ez által is gazdaságilag virágzó ország lehet.

Palatinus.

Országgyűlés.

I.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

A mai ülés szenzációja az, hogy Eötvös Károly az Erzsébetváros új képviselője is bent volt a Házban. Talán éppen ezért volt egy kicsit népesebb maga az ülés is a szokottnál.

Rakowszky István elnök fél tizenegyre nyitja meg az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítése után bemutatja az Eötvös Károly és Müller Károly mandátumát. Kiadják az igazoló bizottságnak

Ezután bemutatja az elnök a beérkezett irományokat és jelenti, hogy Gruics püspök, mint főrendiházi tag, lemond képviselői mandátumáról.

A Ház tudomásul veszi.

Következett az interpellációs könyv felolvasása. Vízzy Ferenc az állami tanítók-nak az állami tisztviselők sorába való felvétele tárgyában jegyzett be interpellációt.

A Ház fél kettőkor tér át az interpellációkra.

Következik az 1906 évi állami költségvetés harmadszori olvasása

A törvényjavaslat elfogadtatván, átküldetik a főrendiházhoz. A jegyzőkönyvnek erre vonatkozó része azonnal hitelesítették.

Következik Hencz Károly mentelmi ügye. Hencz Károly ellen osztály elleni izgatás van folyamatba téve.

Lázár Zóárd a mentelmi bizottság előadója javasolja, hogy Hencz Károlyt a bizottság ne adja ki.

A Ház így határoz.

Ellenben felfüggeszti a Ház Hermán Ferenc és Olay Lajos mentelmi jogát.

Beniczky Ödön mentelmi ügyénél egy kis zavar támadt. Beniczkyt ugyanis Szóts Pál kérte ki egy cikke miatt. Az előadó javasolta, hogy a Ház Beniczkyt adja ki. A Ház többsége azonban, bár Wekerle is az előadói javaslat mellett szavazott, nem fogadta azt el. És így Rakowszky elnök kimondotta, hogy Beniczky Ödönt a Ház nem adja ki. Erre a kisebbség ellenpróbát kért, a miből vita támadt. Végre megejtik az ellenpróbát és konstalálják, hogy az előadói javaslatot csakugyan nem fogadja el a Ház. Így hát Beniczkyt Szótsnek sem adják ki.

Nagy György mentelmi ügyében Hermán Ferenc indítványára a Ház elhatározza, hogy az iratokat átteszi a belügyminiszterhez a vizsgálat megindítása végett.

A többi mentelmi ügyben a Ház az előadói javaslatát fogadja el.

Következik a

kérvények

tárgyalása.

Moskovitz Iván előadó 46 kérvény dolgában tett javaslatot, amelyhez a Ház hozzájárul.

Elnök javaslatot tesz a Ház legközelebbi ülésére vonatkozólag.

Elnök összehívja a Házat, mihelyt a főrendiház üzenetét megkapja: hétfőn vagy kedden

Vízzy Ferenc interpellációt intéz a vallás és közoktatásügyi miniszterhez az állami tanítóknak az állami tisztviselők közé való bevonása tárgyában.

Ezzel az ülés végetéri.

II.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma délután ülést tartott a tagok csekély részvételével.

Elnök: Desewffy Aurél gróf.

Elnök javaslatára nem az indemnitás meghosszabbításáról szóló és napirendretü zött javaslatot tárgyalták, hanem az 1906. évi költségvetésről szóló javaslatot.

A költségvetést Rudnyánszky József báró jegyző ismerteti és elfogadásra ajánlja.

Majláth József gróf csak röviden szól a javaslatról. Álláspontját a jövő évi költségvetésnél fogja majd kifejteni. Most csak egy kérdéssel foglalkozik. A közel mult abszolutisztikus törekvéseiben a földművelők ellen lelkiismeretlen támadásokat in éztek. Hála az új kormány erélyes és hidegvérű intézkedéseinek, megóvta az országot a fenyegető veszedelemtől. A kormánynak a földművesek helyzetének javítását törvényel kell biztosítani, s a jólétet preventív intézkedésekkel előmozdítani. Egyébként a kormány iránt bizalommal viseltetik s a törvényjavaslatot elfogadják.

Ezután a főrendiház úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja a költségvetést.

Elnök üdvözli a kormányt, mert sikerült az országot a rendes kerékvágásba visszaterelni.

Ezután tetárgyalta a főrendiház a vicinális javaslatokat, mire a jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Az adórajstromok.** Az 1905—7 ik évi III. osztályu kereseti adó kivetési rajstromok elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-a értelmében folyó évi július hó 30-ik napjától augusztus hó 8-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közzemlére lesznek kitéve. Miről a t. adófizető közönség oly felhívással értesítettik, hogy ezen rajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyosztálynál 15 nap alatt annyival inkább adják be, mivel az e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételni nem fognak. Debrecen, 1906 évi július hó 28-án. A városi adóügyosztály.

Egyház és iskola.

Az ev. ref. egyháztanács ülése. A debreceni ev. ref. egyház július hó 29-én vasárnap, délelőtt 10 órakor az egyház tanácsstermében presbyteri gyűlést tart. Tárgysorozat: Jelentés arról, hogy a folyó évi július hó 8-ik napján tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve július hó 12-ik napján hitelesítették. Nt. esperes urnap 607. sz. levele a folyó évi április 19. napján tartott egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyveinek megküldése tárgyában. Debrecen sz. kir. város tanácsa 8524. és 8525. sz. átirata Varga Béla és Varsányi Imre tanítók nős tanítói illetményeiknek kiutalványozása tárgyában. Ugyanannak 7294. sz. határozata a Mária-Terézia-féle árvatartó alap számadásainak megvizsgálása tárgyában. Diosófi József lelkész és Márton Imre egyházi ügyvéd urnak együttes jelentése a néh. Nede Gyuláné emlékére szolgáló sírkő felállítása tárgyában. Nt. esperes urnak 653. sz. levele az ujonnan megválasztott tanítók és tanítónők konszenzusa megadása tárgyában. A gazdasági bizottság 906. sz. végzése a pénztár 1905. évi számadásának meg- és felülvizsgálása tárgyában. A pénztári hivatal jelentése az egyház terhére a 61. és 62-ik tanító állás után előírt 64 korona iskolafentartói illeték befizetése tárgyában. Ispotályi vegyes bizottság — 1906. sz. végzése az ispotályi szegényházi felszerelések árának kiutalványozása tárgyában. Vecsey Imre gazdasági elnöknek az egyházi levéltár kibővítése tárgyában tett jelentése.

A sámsoni vasut megnyitása.

Műtanrendőri bejárás.

(Saját tudósítónktól.)

— július. 28.

Ma délelőtt történt meg a Debrecen—Hajdusámson közt épült h. é. vasut műtanrendőri bejárása, melyről tudósítónk következőket jelenti:

Ma reggel 9 órakor gyülekeztek a helyi vasut igazgatósági épülete előtt a műtanrendőri bejárásra kiküldött bizottság tagjai. A kereskedelemügyi miniszterium részéről **Marchó** főfelügyelő, a magyar forgalmi részvénytársaság részéről **Mándy** Lajos miniszteri tanácsos, **Urbán** Lajos vezérigazgató, dr. **Szirmay** Richárd jogtanácsos, Debrecen város részéről **Kovács** József polgármester, **Vecsey** Imre főjegyző, dr. **Magoss** György tiszti főügyész, **Oláh** Károly, **Király** Gyula tanácsnokok, **Aczél** Géza főmérnök, Hajdúvármegye részéről **Kovács** Gyula alispán, **Dávidházy** Sándor aljegyző, a Máv. részéről **Bacsinszky** Viadimir főfelügyelő és két mérnök, **Májerszky** Béla, a helyi vasut igazgatója, **Latinovics** Mihály az áll. építészeti hivatal főnöke, a közigazgatási bizottság részéről dr. **Fehér** Ferenc, **Végh** Gyula főkapitány, dr. **Boldisár** Kálmán bünyügyi osztály főnök, a helyi sajtó képviselői, a részvényesek és a vendégek.

Pont fél 10 órakor indult a külön vonat a helyi vasut igazgatósági épülete előtt az Ispotály laposon keresztül vezetett tehervágányon. — Minden váltónál és exponáltabb helyeken a bizottság tüzetesen átvizsgálta a vonalat és különösen érdekes a Hatvan-utca végén levő telefonházikó, amely arra szolgál, hogy a lóvasut vágánya, amelyet a tehervágánnyal egyesítettek, szükség esetén szabadon legyen. Itt érdekes eset történt. **Marchó** főfelügyelő a kezelés módjára nézve kérdezte meg az ott levő pályafelügyelőt, aki szakszerűen elmagyarázta teendőit.

Vénkert és **Ferenc** József ut sarkán a miniszteri kiküldött a **Reichmann** féle kert mellett gyalogut létesítését rendelte el, továbbá megállapította, hogy a pályatesten hiányzanak a csavarok, amelyeknek pótlását szintén elrendelte. Az **Istvánmalom**nál levő feljáró ut hasznavehetetlen. Laza homokkal töltötték fel, amelyen terhes szekerek közlekedni nem tudnak. A társaság képviselői kijelentették, hogy kavicssal fogják feltölteni az utat. A kiterők-nél hiányoznak a határfák, a **Margit** fürdő vágánykeresztezésnél makadámra van szükség, hogy a terhes kocsik akadálytalanul közlekedhessenek. A miniszteri kiküldött ezt is elrendelte.

Végh Gyula főkapitány kérte, hogy a **Margit** fürdőnél a gyalogutat zárják el a vágánytól, mert az oly közel van, hogy a járókelők testi épségét veszélyezteti. A főkapitány kérése nem teljesíthető, mert a vágány rossz helyen van lerakva; erre vonatkozólag **Fejér** Ferenc azt a javaslatot tette, hogy a helyi vasut vágányát vezessék be a kőház előtti fasorba, ehhez nagy ivben kapcsolják hozzá a **Ferenc** József-uti vágányt, mi által a kifogásolt vágány feleslegessé válik. **Urbán** Alajos kijelenti, hogy hajlandó a kívánságok eleget tenni, ha a költségeket a város fedezi. Ha nem hajlandó erre a város, megieszi a társaság a személyes biztonság megóvása végett, hogy a vonatról a **Margit**-fürdő torkolatánál a kalauz leszáll és a mozdony előtt megy zászlóval és figyelmezteti a közönséget az elővigyázatra. A polgármester **Fehér** Ferenc e kívánságát jegyzőkönyvbe vétette és ahhoz ragaszkodik.

Margit-fürdőtől a pallagi állomásig akadálytalanul folytatta a vonat az utját. Az állomáson a gazdasági tanintézet tanárikara fogadta az érkezőket és **Darányi** László földművelési miniszterhez a következő táviratot intézte:

Abból az örvendetes alkalomból, hogy a pallagi vasut megnyitó vonala a gazdasági tanintézet állomására megérkezett, Deb-

recan város közönsége, a műtanrendőri bizottsága, a gazdasági tanintézet tanári kara mély tisztelettel üdvözi.

Dombos tanyai állomásnál megnézte a bizottság az épülethez vezető utat, amelyet Hidvéger József és Kanitzer József bérlők kifogásoltak. A köves út két méter széles, amelyen két szekér nem tér, éppen ezért kívánatos, hogy az építő társaság a város segítségével 4 méterre kiszélesítse ezt az utat.

Különösen szépen feldisznítotték ez alkalomra a hajdusámsoni vasuti állomást. A külön vonat diadalkapun keresztül robogott be az állomásra, ahol a községi előjáróság élén Etey József jegyzővel a község apraja, nagyja megjelent. Etey jegyző szép beszédben üdvözölte a kiküldött miniszteri tanácsost, a társaságot és a megjelent vendégeket, akik ezután villás reggelihez ültek, amely alkalommal Kovács Gyula alispán mondott felköszöntőt Hajdusámszon községére.

Visszafelé három negyed óra alatt tette meg az utat a külön vonat. A megérkezés után az „Angol királynő” fehér termében a társaság lakomát adott a vendégek és a bizottság tagjai tiszteletére.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— július 28.

*A zajos beháborura
Jön az első diktatura.*

*Diktál a cár vassal, vérrel,
Karja minden házba ér el, —*

*Es igazó kényerőben
Dul mindegyre vakmerőbben,*

*Mert a népek buta barmok,
Hajh! Közibük vág a zsarnok.*

*Vág derűre és borura, —
Ez az első diktatura!*

*Am az első pirkadásig
Itt a szörnyebb, itt a másik.*

*Minden lánc a földre csörren,
Puska dördül, kasza zörren.*

*Jön a nemzet — bosszut állni,
Kezd végezni, kezd diktálni:*

*Halál minden zsarnok urra! —
Ez a másik diktatura.*

Hajdusámszon és vasutja.

július 28.

Végre valahára elmondják a jó sámsoniak, a mi után már oly régóta epekedtünk, — nekünk is van vasutunk, ha nem is épen a legjavából, de mégis csak vasut és négy kerekü.

Oly régóta vajudik ez a dolog, hogy senki nem mertte hinni, hogy valaha megvalósul.

Szó a mi szó, most már megvan a vasut s ha debreceni ember unatkozik, egy kis kirándulást tehet a híres karcos hazájába: Sámsonba.

A debreceni embernek Hajdusámszon egy elszigetelt világnak tűnik fel, itt van

Debrecen szomszédságában, de ha az ember hallott róla beszélni, azt sem tudta, mely világ tájék felé fekszik.

Most már belékerült Hajdusámszon is a világ forgatagba, elvesztette idilli, csendes magányát.

Jönnek majd az idegenek s benn majd mindent keresztül kasul felforgatnak.

Igy lesz ez most már, mert ott mindennek meg kell változni, az emberek nem fognak a házak előtt elhúzódó gerendákon ülni s nap hosszat pipázva az időt eladni, de öntudatra ébredve be-betérnek majd a városba s ellesik ennek sok jó és rossz tulajdonait.

Hajdusámsont átfogja változtatni a kor legnagyobb vívmánya: a vasut, közelébb hozza hozzánk s mi szeretettel öleljük keblünkre a jó atyafikat, kiket mostanáig még nem is ismertünk.

Kereskedelem és ipar is majd fellendül, legalább egy kis pénzhez is jutnak, a miből mostanáig bizony vajmi kevés volt. — a—b.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Vasárnap az istentiszteletek sorrendje a következő: A Nagytemplomban prédikálni fog Szele György lelkész, Kistemplomban Szabó Zoltán segédlelkész, a Kossuth utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, az Ispolytemplomban Jánosi Zoltán lelkész, a Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapó kertben Kovács János népközlői felügyelő és a Homokkertben Miszti Mihály főiskolai senior.

A róm. kath. templomban holnap Szent Anna vasárnapján az isteni tiszteletek a következő sorrendben tartatnak: Reggel 6 órakor miséznek: Dr. Kovács István, 7 órakor Mellan István hittanár, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár, 9 órakor az ünnepi nagymiséjét Molnár Kálmán helyettes plébános végzi segédlettel, utánna Mellan István prédikál, 12-kor Nyári Ignác miséznek. — Délután 3 órakor Vecsernye, utánna rózsafüzér.

A gör. kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor szent mise. Délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

Az ágost. hitv. ev. templomban vasárnap d. e. 10 órakor az istentisztelet Marteny Lajos főesperes végzi.

— **Kánikulában.** Ez már a forró égv melege. Aszfaltolvasztó hőség gyuladt ránk s valósággal nyakig vagyunk a kánikulában. Ó az okos és boldog amerikai, aki lemosolyogja, megveti a középkori illemszabályokat: neki könnyű a sor ingujjban. Ki ütököznék meg rajta az ujvilági metropolisok avenuein, streetjein. Ki fordítaná el — shoking — a fejét? De nálunk, a korzó a csillogó üvegablakok mellett ávizzadt flanelben, pikében szidjuk, átkozzuk a kutya kánikulát, ami épen most kezdődött meg hivatalosan. Csak szidjuk, átkozzuk, egyre emlegetjük a legkülönbözőbb szentek kapcsán a kánikulát anélkül, hogy valamit nagyon tudnánk, hogy a július 23 tól augusztus 23 ig terjedő idő miért viseli ezt a különös megjelölést s hogy a mi éghajlatunk alatt a kánikulának valóban olyan nevezetes szerepe van e, arról csak igen ke-

vesen tudnának telvilágosítást adni. Hogy a kifejezés helyes értelmét megtudjuk, vissza kell mennünk a h. llén őskorba, amelytől a kánikula fogalmát vettük. A görögök az éveknek azt az időszakát, amely nálunk legmelegebb volt, „opera“-nak nevezték, a kezdetét július 23 ától számították. Ennek a napnak hajnalán válik először láthatóvá az általunk Siriusnak nevezett csillag, amelyet ők „kutya csillag“-nak hívtak s amely a kutya csillagképében minden más csillagnál fényesebb. Ez a teljesen véletlen találkozás szülte a görögöknél a kutya-napok fogalmát, amelyet később a rómaiak is átvettek diacani culares név alatt. Mi ezt a szót a július 23 ától augusztus 23-áig terjedő idő megjelölésére minden kritika nélkül vettük át, noha nálunk ez elnevezésnek sem csillagászati, sem metreorológiai föltétele nincs meg.

— **Közgyűlés.** Az „Ivria“ cionista asszaltársaság holnap délután Deák Ferenc utca 8. szám alatti helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre kéretnek úgy a rendes, mint a pötagok lehetőleg teljes számmal megjelenni. A közgyűlés tárgysorozata: pénztári jelentés, vidéki szervezkedés, indítványok.

— **Apponyi Londonban** Londonból táviratozzák: Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter az alsóház tiszteletére bankettet rendezte t, amelyen Fitzaurice lord külügyi államtitkár-helyettes, Birrel közoktatásügyi miniszter és Buxton postai főigazgató is megjelentek.

— **Theológus,** szolid fiatal ember, aki a középiskolai tantárgyak tanításában több évi nagy gyakorlattal bír, aug. 1 től középiskolai tanulókat lakásukon javító, pót és felvételi vizsgákra való előkészítés végett elfogad, valamint középiskolába készülő tanulókat bármely tantárgyból sikeresen előkészíti. Megkeresések Sz. J. címre a Szabadság kiadóhivatalához (Csapó utca 9) intézendők.

— **Eltűnt.** Aggodalmas arccal szorongó kedélylyel jelentette ma délelőtt a rendőrségi központon Horváth Pálné, hogy az ura, Horváth Pál szabó mester eltűnt. Még e hó 23 án eltávozott hazulról nagy elkeseredetten és azóta nyoma veszett, nem mutatkozott. Attól tart, hogy öngyilkosságot követett el, mert az utóbbi napokban gyakran tett olyan kijelentéseket, amelyek okot szolgáltatathatnak az aggodalomra. A rendőrség a jelentés folytán elrendelte az eltűnt iparos körözését, aki eltűnésekor szürke ruhát, kék inget és szalma kalapot viselt.

— **A siketnémák perselyei** a napokban kerülnek felbontásra. Az intézet igazgatósága megbizta Zolnai Gábor intézeti szolgát, kinek mindenütt való előmutatás céljából írásos felhatalmazást is adott, hogy az összes perselyeket bontsa fel és a bennük található összeget az intézeti pénztárba szállítsa be. Ez uton is kéreinek a i, persely-gyűjtők, hogy a perselyeket nevezett szolgának felbontás végett átadni és tartalmuk megszámlálását ellenőrizni sziveskedjenek. Akik pedig szives bajlandóságot éreznek magukban, hogy a siketnémák javára adományokat perselyek útján gyűjtsenek, azoknak az igazgatóság egy levelezőlapon hozzá intézendő megkeresésre azonnal küldi a király perselyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Az összmunkásság hangversenye. A debreceni szervezett munkásság ma este tartotta könyvtár alapja javára táncol egybekötött hangversenyét a nagyterdei Dobos pavillonban, mely-mint előrelátható volt — kttünően sikerült. A hangverseny minden tekintetben megütötte azt a nívót, amelynek mértéke szerint a várakozások megnyilatkoztak. A terembe, melyet lassanként zeufolásig megtöltött a mulató munkás közönség, vörös karszalagos rendezők vezették be az érkező nőket, akik a fiatal férfi szem elnyésző csakély számához viszonyítva, tulnyomó nagymennyiségben jelentek meg, többnyire teljesen vörös, vagy vörös díszítésű ruhában. A hangverseny tartama előtt és a t vörös ruhás leányok és rendezők piros cédulákat osztottak széjjel, amely az estély műsorát tartalmazta. A műsort nyitánnyal kezdték, melynek végeztével Török János mondott megnyitó beszédet, fejtegette abban a hangverseny célját és a szervezet azon törekvését, hogy a munkásnéposztálynak is meg kell adni a szükséges szellemi szórakozást és élvezetet. A zajosan megtapsolt beszéd Gyárfás Dezső artista kupléi követték, melyet a közönség zajosan jutalmazott és ráadást is kívánt. Erre Gyárfás Petőfi „Falú végén” c. románcát adta elő sajtáságos egyéni felfogással, humorossá változtatva az egyébiránt komoly tárgyú darabot. Kupléit Vágó Béla, a szervezet titkára kísérelte zongorán. A kuplék után ugyan csak a fiatal, de nagy tapasztalattal, széles ismeret körrel és az idegen civilizált nyelvekben való nagy jártassággal rendelkező ember zongorán orosz, francia és olasz forradalmi dalokat játszott igen szépen, ügyes technikával, énekelve egyszersmind e dalok eredeti szövegét is. Az ő szereplése freneikus hatást és orkán szerű taps viart esalt ki a nézők sorából. — Utána Füzesy Eszti énekelte szépen néhány magyar népdalt, kellemes altjával szintén meglehetősen hatást érve el. Vágó Béla ekkor néhány meleg, buzdító szót intézett a munkássághoz, amely a program záró pontja, a Marseillest az ő zongora kísérete mellett fennállva énekelte végig. Aztán elhelyezkedtek a teremben, megszólalt a parázs zene, melynek hangjai mellett a lét fenntartásáért keservesen küzdő, verejtékező munkás nők és férfiak késő reggelig ropták a táncot.

Veszedelemben a Pallag. A hortobágyi sáskák, miután a legelőt teljesen kiélték, elreptek az egész környéket. A ma érkezett hivatalos jelentés szerint már a Pallagot is elárasztották. Az olasz sáska a marokkóiival vegyesen pusztítja a Hidvéger fele bérletföldeket. Az újabb pusztító sáska járásról sürgős jelentés ment Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez.

Tűz a Vénkertben. Kerekes Gusztáv Vénkert 31. sz. alatti lakos házának padlása a kemény tövében kigyuladt. A tűzoltóság Publig Ernő parancsnok vezetésével rögtön kivonult a tűz helyére és hamarosan lokalizálták a tüzet. A kár jelentéktelen.

Öngyilkos leány. Fővárosi tudósítónk jelenli. Ma reggel a Rudolf-rakpart 3 számú ház IV-ik emeletéről egy fiatal leány öngyilkossági szándékból az udvarra ugrott. Még élt, amikor bevitték a Rókus-kórházba, ut azonban anélkül, hogy magához tért volna, meghalt. Csak annvit sikerült megtudni, hogy Berger Jankának hívják.

Kludsky Károly ciklusa. Az első előadásra zeufolásig megtelt a cirkusz széles porondja. Az előkelő közönséget mindjárt beléptekor kellemesen lepte meg az az izléses ketrec, amelyen belül a mutatványok lefolytak. A mutatványok viharos tapsokat arattak. Különösképen gyönyörűek az idomított vadállatokkal végzett, igazán bámulatos produkciók. A cirkusz teljes mértékben megérdemli a leztelesebb pártfogást.

Dus lithion tartalmu.

Kellemes íze miatt felülmulja a hasonló lithion tartalmu ásványvizeket. — A forrás vize sieril és csiramentos. Kapható minden fűszer és ásványvízkereskedésében.

Orfeum a Bikában. Az a kitünő műsor, amelyet Grünau Poldi igazgató állított össze, a „Bika” variete szinpadán, napnap után, nagy közönséget vonz. Ujvári Károlynak és Gyárfás Dezsőnek természetesen minden este nagy ovációkat rendeznek hívei, Sugár Elza nagyon bájosan énekel egy-pár igen finom kuplét. Az attrakció számok ugyancsak tetszenek. Elsejére teljesen új műsor kerül.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujjalussy ház. Állandó fényképkialítás a műterem kapubejáratánál levő kikapokban.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemesben páratlan, már nehányezori bedörzsolé. teljes gyógvulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy szerésznél, — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszarvu” gyógyszeriar 107—x 51.

x **Egy óriási balna hal** minden esont-résztét sikerült megszereznem, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkitünőbb halcsont anyaggal rendelkezem. Te kintettel a nagy mennyiségre, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készíttetek eredeti párisi és angol model után bármilyen érdekes alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakértelem nélkül készített fűzőket viselni, a mely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatású lehet. Nagy raktárt tartok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölök. Szives bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht palota.

x Az Arany Bika kávéházban minden este öngyízene.

Öngyilkossági kísérlet.

Eletunt leány.

Halantékon lőtte magát.

— Saját tudósítónktól. —

— július 28

A közkörház sebészeti osztályán sulyosan sebesült leányt, szegény, szerencsétlen teremtést ápolnak, aki beteges lelkiállapotban öngyilkossági kísérletet követett el, megakart halni, mert nem tudta elviselni az élet keserűségét, amiből — mint annyi boldogtalan sorsosának — neki is kijutott. — Elakarta pusztítani magát, mert szerelmében csalódott. — Mindennapi história az élet utvesztőjében, amilyenről megszámlálhatlanul sűrűn számol be a krónika.

A leányt Papp Marinak hívják, Papp Ferenc debreceni lakos államvasuti mozdonyvezető nővére. Csütörtök este forgópisztolyal föbelőtte magát.

Egyedül lakott bátyjával, egy már meglelt kora, idősebb, nőtlen emberrel. Annak távollétében követte el az öngyilkosságot. Hogy mi vitte szomorú elhatározására, azt vonakodik elárulni, de egyes, elejtett szavaiból kimagyarázható, hogy — szerelmi bánat.

Ezelőtt, mintegy 8—10 hónappal a mult év őszén került a leány Debrecenbe vasutas testvérével, akit Keszthelyről helyeztek ide át. A Nyugoti utcán laktak együtt szerény kis lakásban. A mozdonyvezető ritkán volt otthon, szolgálati elfoglaltsága miatt. A mult héten is napokig távol volt. Csütörtökön este tért haza, munkától fáradtan, kimerülten, amikor meglepetésére zárva találta a lakást. Feltűnt neki, hogy a nővére nem mutatkozott. Eleinte azt hitte, hogy dolga akadt, elment valahová hazulról. Túrelmesen sétára indult. Félóra mulva újra visszatérve azonban még mindig zárva volt a lakás ajtaja. Nyugtalanodni kezdett, — a leány, amióta Keszthelyet elhagyták — mindig feltűnően szomorú, szinte buskomor volt, gyakran tett öngyilkosságra célzó, elkéseredett kijelentéseket, — rosszat sejtve befeszítette az ajtót és ott találta a szerencsétlent a szobában egy székre dőlve, balhalántékából csörgedezett a vér, mellette hevert egy hét milliméteres revolver, amelylyel tettét elkövette. Ezzel szemben volt, mert a golyó szerencsére nem ejtett rajta halálos sebet, de a vérvesztés és fájdalom miatt nem volt ereje a zörgetésre az ajtót kinyitni, melyet mielőtt szándékát végrehajtotta bereteszelt.

A megrémült ember nyomban orvost akart hívni, hanem a leány nem engedte. Nem akarta, hogy megtudja valaki az esetet. Önmaga bekötözte sebet és otthon gyógyította magát egész tegnap estig. Ma reggel azonban végül is be kellett szállítani a közkörházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta, kivették fejéből a golyót és most gondos ápolásban részesítik. Állapota súlyos, de nem reménytelen.

A negyvenháromezer koronás sikkasztás.

Fővárosi tudósítónktól.

— július 28.

A rendőrség nagy buzgalommal nyomozza Rózsa Gábor irodaszolgát, aki a Herceg M. b. cégtől negyvenháromezer koronát elsikkasztott és megszökött. Megállapították, hogy Rózsa már régebben foglalkozott azzal az eszmével, hogy valamely uton pénzhez jusson s azután bucsut mondvá a kapufelének tovább álljon. Erre a célra valóságos szövetséget alapított, a melynek tagjai voltak: Krémer Dezső, Haderer Antal helynelküli irodisták és Rózsa László, aki már megjárta Amerikát is. Ezek előtt azután nyíltan bevallotta, hogy ha sikerül pénzt szereznie, nekik is juttat belőle, ha segítik őt majd szökésében. Kecskeméthy Győző volt az ideálisa s nagy megyőződéssel beszélt róla, hogy neki is sikerülnie kell egy nagyobb pénz s zeggel Amerikába eljutnia. Tegnap a vélelen hozzásegítette Rózsat tervéhez. Amint a gyakornoktól elvált, a pénzt gondosan elrejtve zsebeiben, a Nefelejcs-utca 27—29 számú borbélyüzlet elé hajtatott. Valószínűleg előzetes megállapodás szerint, itt találta szövetséges társát Krémer Dezsőt, akinek nyomban átadott 1000 koronát, majd eltávozott s egy-két bevásárlást tett, azután pedig a Kelenföldre, az állomáshoz hajtatott. Ezt megelőzőleg, mint kiderült találkozó

Dus lithion tartalmu.

Hugyoldó és hugyhajtó! Szakorvosok vesebajoknál, áldott állapotban lévő nők hányásánál miot specificumot alkalmaznak.

Főraktár Debrecenben: **Kontsek Kornél** urnál.

A Singléri

SZULTÁN-FORRÁS

páratlan hatású

Kutvezetőség. **Holénia Béla Eperjes**

még bátyjával, Rózsa Lászlóval is, akinek egyik főrésze van a sikkasztásban. A szolga Keleuföldről Győrbe utazott. Krémer Dezső itt maradt Budapesten és felkeresve Haderert, átadott annak 300 koronát. A rendőrség mindkét cinkost kivomozta és lakásukon házi utatást tartott. Krémer Dezső Ovoda utca 29. számú lakásán megtalálták a 700 koronát, Haderer Antal Elemér-utca 33. sz. lakásán nem találtak pénzt. Váltásra fogták Haderert, aki végre bevallotta, hogy a 300 koronát a városligeti sétány bokrai között elásta. Ma reggel a detektívek lámpa világ mellett felkutatták a helyet és megtalálták az elrajtott 300 koronát. A két cinkost betartóztatták. Rózsa Lászlót mindezekig nem lehetett előkeríteni. A keleuföldi vasutnál, ahol alkalmazva van, már július 11-én beteget jelentett. Minden körülmény mellett szól, hogy együtt szökött a sikkasztóval Amerika felé. Rózsa 21 éves slacsony vékony ember, bajusza pelyhedző, haja gesztenye barna, oldalt fésült, barna ruhában volt. A szökevények kézrekerítésére a rendőrség megtette a legszélesebb körű intézkedéseket.

TAVIRATOK.

Elsülyedt hajó.

Baja, július 28. A Dunán elsülyedt teljes rakományával a „Szeged“ nevű uszályhajó. Több matróz vízbefut.

Politikai affér

Békéscsaba, július 28. Fábry főispán Berényi Ármia ügyvédet sértő kifejezésekért provokáltatta.

A vonat kerekei alatt.

Zombolya, július 28. Wegesser Margit 17 éves csöszteleki születésű leány tegnap este fél 8 órakor a gyorsvonat előtt át akart futni a szemben levő kuthoz, de véletlenül megbotlott és a vonat kerekei alá került, ahonnan féltoltan húzták ki. A leány a halállal vívódik.

11 éves gyilkos.

Kecskemét, július 28. Kocsis István 11 éves kanászygyerek az urréti pusztán atyja revolverével játszott és a mellette álló 6 éves Szamerédi Ferencet közvetlen közelből mellbelőtte. A golyó a tüdőt átfurta és a gyermek rövid kislődés után meghalt.

Arató sztrájk.

Szatmár, július 28. Osztroviczky földbirtokos uradalmában 160 arató sztrájkba lépett. Fenyegető állást foglaltak el, mire nagyszámú csendőrséget vezényeltek ki.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 28.

Buzakinálát kielégítő, vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. — Idő: szép.

Buza októberre	14 88—90.
Buza aprílusra	15.42—44.
Rozs októberre	12 68—70.
Rozs áprílusra	—
Zab októberre	12 70—72.
Zab áprílusra	12.92—94.
Tengeri augusztusra	12.58—60.
Tengeri szeptemberre	12.58—60.
Tengeri 1907 májusra	10.56—58.
Repece augusztusra	32.50—70.

Kisiklott tehervonat.

Székesfehérvár, július 28. A nagy felhőszakadás folytán Adonyszabolcs és Dunaadony között a pályatest megroggályodott. — **A tehervonat kisiklott, több alkalmazott életveszélyesen megsebesült.**

Fejtörő.

Számrejtvény.

— Irta: K. O. Nyár. —

- 7, 3, 4, 5, 6. Ha jársz, ezt el ne téveszed.
4, 1. Ha teszed, jó szíveddel tegyed.
5, 6, 4, 3. Most érezzük forró hevét,
1, 4, 5, 7, 2. Országok közt leled nevé.
2, 1, 7. Szeszessziós verseket ír.
5, 6, 7, 3. Jó soványkás itallal bír.
5, 4, 1. Ne légy ilyen, mert az szegyen.
2, 1, 4, 5, 6. Műveidben ez meglegyen.
1—7. Jóságért áldja a nép.
Tisztelettel említed nevét.

(Megfejtők neveit jövő számunkban közöljük. Utolsó számrejtvényünk megfejtése: „Amerika.“)

Szerkesztői-posta.

E. G. Ha Bodnár Zsigmond bámulatos filozófiai rendszerét akarja ösmerni, olvassa el mai tárcánkat, melyben a nagy tudós azt röviden összegezi. Egyelőre vegye elő a történelmet és irodalomtörténetet, alkalmazza az erkölcsi törvényt a közleményben megjelölt korszakra, aztán minden eseményre és egyénre, a melyekkel és a kikkel az életben találkozok; higgye meg, hogy tisztán fogja látni a világfolyását. Azután szerezzze meg Bodnár összes, az erkölcsi törvénnyel kapcsolatban levő műveit: Szellemi haladásunk törvényei, 70 f., Példák az erkölcsi törvény magyarázata, V. füzet, 1 k. 70 f. Das Gesetz unerser geis igen Fortschrittes, 40 f. Az eszmeérő magyarázata, 80 f. A tudomány csödjéről, 30 f. Az erkölcsi világ, 2 k. 50 f. Über den Bankrott der Wissenschaften, 30 f. Az erkölcsi törvény alkalmazása, 1 k. 50 f. Erkölcsi kérdések, 1 k. 50 f. A jog keletkezése és fejlődése, 50 f. Mikrosmos, I. és II. kötet, 6 k. A népfajok sorsa, 3 k. Esményeink, 3 k. Ennél kiválóbbat a magyar bölcsészeti irodalom sem alkotott. Kaphatók a művek az Eggenberger-féle könyvkereskedésben, Budapesten. Az „Eszme“ c. folyóirat megszűnt.

Beteg. Az ehesi-víz csakugyan nélkülözhetetlen ital. Csakugyan baj, hogy a töltés — mint a napokban is — gyöngébb, erőtlenebb mint rendszeren s a palackok kihordása is rendszertelen. Bizonyára nem a szódagyárosok megbízásából figyelmeztetjük erre a gyógyforrás tulajdonosát.

A díjok-ügy. A kérdést ezentul figyelemmel kísérjük. Közleményét azonban megeőzték a központi lapok.

Regényesarnok.

Margit meg az a másik.

— Irta: Vidovich Ernő. — 4

II.

— Hallottam, de nem hiszem, hogy minden ideális máz nélkül való lett volna. Ha maga a történet igaz volt, a hanghordozás s a bánatos tekintet sokat változtat rajta.

— Igaz volt Miklós elejétől végig. Nem szokásom panaszkodni, de ma, mikor elkeveredett szemrehányást tettünk egymásnak, láthatad mennyire csalódtam Margitban.

— S különösen utoljára mikor rövid szóváltás után elhagyott s hozzám szegődött, akkor láttam, hogy csakugyan csalódtál benne s jóleőd gyönyörűségem, a ki tudja, hogy megegeti a szívét, miért nem kerüli a tüzet.

— S ha nekem ebben gyönyörűségem telik?

— Szép kis gyönyörűség, de én nem kérek belőle. Szivesebben ülök csendes kis

szobámban, semhogy kielégíthetetlen vágyakban leljem fel a boldogságom.

— Te más világban, Miklós s én is más világban.

— S utoljára mi a terved? Meddig küzdesz még, az idealizmus előbb-utóbb elszáll s te egyedül maradsz. A szerelem multával hideg, sivár lesz az életed. Arra hiába vágyakozol, hogy kielégítsd a vágyadat. Nagyon fiatal vagy Gábor, Margit pedig idetova nagy leány, a ki gyermekből nőtt melled s most feléd.

— Sohasesem kutatom, mit hoz a jövő?

Salamon sokáig behunyott szemekkel feküdt Rápolthy meg a csillagos égboltot nézte.

(Folyt. köv.)

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a **megzavart ideg és situális rendszer** felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyvetanulmány céljából. Szabad küldés boricékban 1 kor 20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

847—1906. v. k. szám

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróság V. 1407/2. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint nyiregyházi gazd. egylet részére Bilkei Dezső debreceni lakostól 2000 kor. tőke, ennek 1906. évi május hó 1 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 138 kor. 30 fill. perköltés erejéig 1906. évi június hó 8 án biróilag felülfoglalt és 6405 korona 13 fillerre becsült butorok és egyéb ingóságok **1906. évi augusztus hó 4-én délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és Teleky utca 94 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1906. évi július hó 5-n.

Oláh Géza,
birói kiküldött.

948—1906. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak. V. 1681/2—1906. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Király Péter ügyvéd, debreceni lakos részére Szinetár Sámuel debreceni lakostól 44 kor. 18 fill. tőke, ennek 1906. évi március hó 2 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 45 kor. 30 fill. perköltés erejéig 1906. évi június hó 15-én biróilag felülfoglalt és 1110 koronára becsült házi butorok és kávéházi felszerelvényekből álló ingóságok **1906. évi augusztus hó 6 án délelőtt 1/2 10 órakor** kezdetét veendő és alperes üzletében, Csapó utcán 52 számú háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1906. évi július hó 22-én.

Török Péter,
birói kiküldött.

50 évi siker.

ESZÉKI

arkenőcs

ÉS ESZÉKI

Szalvator

szappan.

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J.-C.

„Szalvator“ gyógytárából.

ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arkenőcs ára 70 fill. és 1 kor 1 drb. Szalvator szappan ára 1 kor, 1 tégely kézi pasz a ára 1 kor. 20 fill. Lydon rizspor kis toboz 1 k. nagy doboz 2 kor. Ezen cikkek mentek minden ártalmatlan alkatrészekből és megfelelnek tökéletesen a 71.012. sz. B. m. rendelkeznek.

Főraktár: Budapest

Török József

gyógyszerésznél,

VI. Király-u. 12. és Andrássy-ut 29 sz.

Főraktár Debrecenben:

TÓTH BÉLA gyógyszer-tára.

Tüdőbajosoknak

és mindenkinek, aki köhög, rekedt, elnyálkásodott, étvágytalan a testsúlyban fogyást észlel, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz é

Balápi-féle hársfamezszörp.

Sokszor az ártatlannak látszó gyöngye köhécseles előjele a vészes tüdőbajnak.

Senki se várja meg a baj beköszöntését, hanem fojtassa el csirájában, akinél pedig már beállott, pusztítsa el a

Balápi-féle hársfamezszörp

által, mely biztos hatású mellifájás, köhögés, tüdőhurut, meghűlés, stb. betegségeknél. — Mintauveg 3 kor., nagy üveg 5 korona.

Készíti az

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, József-körut 64.

Főraktár: Debrecenben

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában

Kamatozó

házi takarékek

perselyek.

Azon cél elérésére, hogy egész kis összegek is gyümölcsözőleg elhelyezhetőkl egyenek, igen csinos kiállításu házi takarékek perselyeket rendeztünk be, melyeket **ingyen**

bocsátunk feleink rendelkezésére.

E szabadalmazott perselyek használata világszerte rohamosan terjedt el és nagy kedveltségnek örvend.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR, DEBRECENBEN.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmatlan anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használhatók, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pirulák.

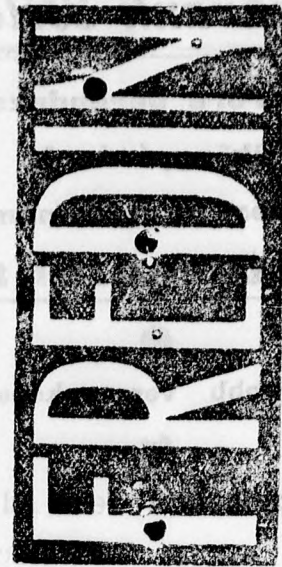
székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külső végű még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs mely 20 dobozt. tehát 120 pirulát tartalmaz, csak 2 sor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különöse óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein-Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót“ és „Neustein-Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényesülileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein-Fülöp „Szent Lipót“ hoz címzett gyógyszer-tára Bécs, I., Plankeng 6. **Kapható:** Debrecen: Balázs Ödön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Csak **Selle és Kary**

legjobb

tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábelire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,

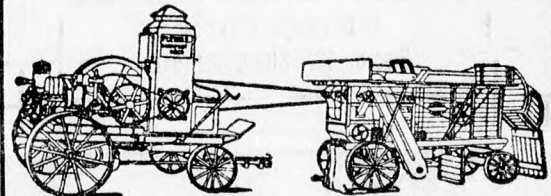
Bxcalc, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelike.

Bécs, XIII.

Csak az eredeti

PLEWA-MOTOR

és lokomobil, nyersolaj, benzin és szivógázüzemre, biztosítja a legolcsóbb hajtóerőt a malomban és gazdaságban. — Szerkezete egyszerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti, tartósabb a gőzgepeknél. — A nyers olaj üzemnél pénzügyöri (financ) ellenőrzés nincs.

Mindenféle **MOTOROK**

megtekinthetők üzemben.

Árjegyzék, költségvetés és egyéb felvilágosítás díjmentes.

Cím: **DÉNES B.** motorspecialista, Budapest, V., Lipót-körut 15.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János

Debrecen, Kossuth-utca.

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket

Schrank Béla

őzerőre berendezett

likörgyárának

elismert jó gyártmányai

Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képviselve: Gedó Adolf,

Debrecen.

Különleges gyártmány:

Triple Sec

„Comme il faut“.

Még mindig!

Nagyválaszték hosszú és rövid szárú se'ym
cérna és glace keztyükben.

Sérv-kötők, Has-kötők,
bátgyenesítők, mülábak, mű-
kezek, műfűzők mértékeszerinti
készítéses és szakszerű javi
tása el vállaltatik.

Mentőszekrények!

Cséplőgépek és gyár üzemek-
hez miniszteri rendelet szerint.

SCHÖN SÁNDOR

keztyű, kötszer- és orvosi műszer-tára,

DEBRECEN.

Piac-u. 12. Stenczinger-ház.

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

hydraulikus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy
üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézihajtásra Herculesnyomerő szerkezettel fa vagy vas-
tányérral — Gyümölcs- és

szőlő-őrleket,
bogyózógépeket,

Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kértnek.

Legelegánsabban készítek

uri öltönyöket, felöltőket, esőköpenyeket,
sport-öltönyöket, disz-magyar ruhákat,
papi palástok, reverendák és fővegeket,
valamint sikkes

EGYENRUHÁKAT

az új szabályzat szerinti kivitelben.

Készítek továbbá teljes katonai felszereléseket
a legelegánsabban, bármely fegyvernemhez, ugy-
ténlegesen, mint tartalékos tiszt és egyéves önkéntes urak részére a legelőnyösebb árban.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását továbbra is kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

Prelovszky András

katonai és polgári szabó

Debrecen, Kossuth-utca 4. szám.

Zacherlin
Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen
Anzók Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Grünberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóújfalú:
ifj. Weiszberger Ignác
Rothbart Nándor

Érmihályfalva:
Grósz Hermann és fia
Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:
Slachta József

Hajduszoboszló:
Körner Lola

Tiszafüred:
Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

kereskedőknél.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.